

«Формула здорового батьківства»

Це - poradnik tatam i mamam, ykim i nodi vazhko zrozumiti svoyu ditynu i vybrati potribnu taktyku vikhovannya v tii chii inshii situatsii.

Zaproponovani znannya i praktichni porady охоплюють періоди дошкільного та молодшого шкільного дитинства, пояснюють їх особливості і стратегію правильної поведінки батьків та їхніх дітей. Вони спрямовані на формування порозуміння і взаємин між ними.

Природа і виховання посприяли тому, що всі люди різні: немає однакових батьків, як немає й однакових дітей. Кожен із нас - неповторна особистість. Саме цим пояснюється відсутність єдиного універсального рецепту виховання дитини в сім'ї. Проте є об'єктивні дані, пов'язані із закономірностями психофізичного розвитку особистості в цілому і в кожному віковий період зокрема. Знання цих даних дозволяє не тільки забезпечити своєчасність і повноцінність її розвитку, але й створити для цього процесу найсприятливіші умови. Ці умови мають враховувати не тільки потреби, але й можливості дитини, сприяти поліпшенню мікроклімату в сім'ї.

Пропонований матеріал написаний з урахуванням таких знань та потреб сучасної сім'ї і суспільства в гуманізації міжособистісних стосунків. Він спонукає до аналізу власного досвіду виховної діяльності і конкретних проблемних ситуацій, своєї стратегії і тактики виховання, що слугує гарним стимулом до самовдосконалення.

Кожна дитина, незалежно від віку, відчуває природну потребу у фізичній і психологічній безпеці. Створювати умови для безпечної поведінки малюка має сім'я, організовуючи сімейне виховання з позицій інтересів дитини. Але ці інтереси завжди мають зворотний зв'язок: у перспективі - це гарантована захищеність самих батьків. Але як її досягти? У чому полягає мудрість сімейного традиційного виховання?

Як показує багатовіковий досвід, формула здорового батьківства виводиться з двох основних компонентів - із любові і вимогливості як до дитини, так і до себе. Ці компоненти є рушійною силою для цілої системи стимулів і стримувань поведінки. Зосередженість тільки на любові і недооцінювання вимогливості може викликати неповагу до батьків і їхнього авторитету. Авторитарність, командний стиль виховання створює гнітючу атмосферу в сім'ї, ображає малюка і дає йому підстави вважати, що його не люблять, що він нікому не потрібний. А це значить, що в прояві почуттів потрібно завжди прагнути до їх розумного балансу.

Що необхідно для досягнення достатнього ступеня психологічної захищеності в сім'ї і батьків, і дітей?

Насамперед це:

1. Встановлення певних меж діяльності - не жорстких, але й не безконтрольних;
2. Навчання і стимулювання адекватного прояву емоцій;
3. Встановлення для самих батьків певних принципів і норм поведінки, а саме:

- прийняття малюка таким, який він є від природи, без критики й осуду;
- повага і схвалення дитини як особистості, а не внаслідок її догоджання батькам;
- визнання того, що потреби дитини в створенні умов для її повноцінного розвитку - законні;
- розуміння значимості дитини для батьків і для держави;
- виконання стосовно дитини функцій захисника її інтересів і співучасника її справ;
- уміння втішати дитину, коли вона відчуває біль, невпевненість, переживає стрес;
- прийняття дитини як цілісної особистості, а не судження про неї і її можливості за окремими рисами характеру й окремими вчинками;
- постійний аналіз батькам власної виховної діяльності та її результатів;
- розуміння того, що дитинство - це не підготовчий етап до життя, а саме життя, коли відбувається формування особистості.

Домогтися таких стосунків у сім'ї можна, забезпечивши наступні умови:

- виховання і розвиток ціннісного ставлення до життя, до кожної окремої особистості;
- формування потреби розуміти інших людей, поважати їхню гідність;
- забезпечення таких стосунків між батьками і дітьми, сутність яких полягає у взаємній турботі, наповненні життя доброчинністю;
- накопичення досвіду гуманних взаємин і поведінки в емоційно насичених ситуаціях, які потребують співчуття, співпереживання і збереження власної гідності;
- використання кращих традицій етнопедагогіки, народної мудрості виховання.

Ці загальні принципи, норми й умови виховання створюють основу сімейного добробуту і забезпечують порозуміння батьків і дітей. Вони можуть бути конкретизовані в різноманітних ситуаціях, але суть має залишатися саме такою. У ній полягає головне правило сімейної педагогіки: стався до своїх дітей так, як хочеш, щоб вони ставилися до тебе. Завжди!

Чи є конкретний механізм поведінки батьків у тих чи інших виховних ситуаціях? Так, його можна виробити, виходячи із знання загальних закономірностей виховання, специфічних умов його здійснення в кожній окремій сім'ї та індивідуальних особливостей кожної дитини. Тобто, проблема розв'язання ситуації криється насамперед у її знанні, розумінні і спеціальній готовності.

Важливо запам'ятати: перш ніж чогось очікувати від дитини, потрібно переконатися, що вона вас розуміє і що вона може це виконати.